

Stefan Batory

Stefan Batory urodził się 27 września 1533 r. w Szilágysomlyó. Jego ojcem był Stefan Batory, a matką Katarzyna Telegdi. Przez krótki czas studiował na Uniwersytecie w Padwie. W wojnach o Siedmiogród popierał obie walczące strony, najpierw Habsburgów (1551-1556), a następnie Zapolyów (od 1556 r.). W 1571 r. został władcą Księstwa Siedmiogrodu i w 1575 r. ostatecznie pokonał siły habsburskie pieczętując swoje panowanie nad Siedmiogrodem. Po ucieczce Henryka Walezego z Rzeczypospolitej został zgłoszony do elekcji odbywającej się 1575 r. na króla Polski. Jego przeciwnikiem w walce o polską koronę był Maksymilian II Habsburg. Nastawiona antyhabsburzko polska szlachta, aby ułatwić wybór Stefana Batorego na króla wybrała jako królową Annę Jagiellonkę i wydała ją za mąż za księcia Siedmiogrodu. Ślub odbył się 1 maja 1576 r. na Wawelu. Tego samego dnia miała miejsce koronacja Batorego na króla Polski. Po zaprzysiężeniu, nowemu władcy udało się spacyfikować stronnictwo popierające kandydaturę Maksymiliana II Habsburga, ale niepokorny wciąż pozostawał Gdańsk. Wojska koronne rozbiły siły gdańszczan w bitwie pod Lubiszewem i przystąpiły do oblężenia miasta. Ostatecznie w 1577 r. Stefan Batory podpisał porozumienie z Gdańskiem na mocy którego miasto musiało złożyć hołd królowi, a także wypłacić mu odszkodowania wojenne. W zamian z miasta zdjęto gospodarcze sankcje nałożone w wyniku prowadzonej wcześniej wojny. Była to ważna demonstracja siły nowego monarchy, który tym samym umocnił swoją wewnętrzną pozycję. Batory panowanie oprócz zdławienia opozycji w kraju, rozpoczął od wojny z Carstwem Rosyjskim o odzyskanie Inflant. W 1579 r. zdobył Połock, w 1580 r. twierdzę Wielkie Łuki. W 1581 r. miało miejsce oblężenie Pskowa, które zakończyło się podpisaniem w 1582 r. rozejmu w Jamie Zapolskim z carem rosyjskim Iwanem IV Groźnym. Na jego mocy Rzeczpospolita uzyskała Połock i prawie całe Inflanty. Władca wprowadził jedną z najważniejszych reform w historii polskiej armii, tworząc piechotę wybraniecką, czyli piechotę rekrutowaną z chłopów ze wsi i miasteczek. W 1579 r. przeznaczył pieniądze na utworzenie Akademii Wileńskiej w miejsce Kolegium Jezuitów w Wilnie. Stefan Batory zmarł niespodziewanie 12 grudnia 1586 r. w Grodnie. Został pochowany w katedrze na Wawelu.
